

STRATEGIE ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI A UŽIVATELŮ VODY DO PROCESU PLÁNOVÁNÍ V OBLASTI VOD

pro období 2013 až 2015

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Ministerstvo životního prostředí

1. Úvod

Plánování v oblasti vod nepředstavuje pouze proces vědecký a odborný. Plánovaná rozhodnutí je nutné obhájit zejména na společenské a politické úrovni.

Plnohodnotné zapojení veřejnosti do procesu plánování v oblasti vod:

- předejde či usnadní řešení konfliktů a napomůže sladit zájmy společnosti – přijatá rozhodnutí jsou legitimnější,
- napomůže oslabení nedůvěry a posílí ochotu akceptovat rozhodnutí státu ze strany nositelů dopadů rozhodnutí,
- podpoří proces výměny informací, kde výsledkem je chápání problémů, výhod a nevýhod jednotlivých variant a jejich řešení,
- podpoří efektivní rozhodování, eliminuje pozdější náklady spojené s obstrukcemi, soudními spory, správními řízeními.

Plnohodnotná účast veřejnosti vyžaduje nejen značné úsilí zainteresovaných stran, ale i vynaložení dodatečných finančních nákladů na propagaci plánovacího procesu. Nositelem těchto nákladů jsou dotčená ministerstva, krajské úřady a státní podniky Povodí. Tyto subjekty musí zhodnotit, a to i s ohledem na efektivní vynaložení finančních prostředků, komu budou nabídky k účasti v procesu plánování adresovány. Tyto nabídky přitom musí být zpracovány rozdílnými způsoby, aby dokázaly vzbudit zájem každé z oslovených zájmových skupin. Nezbytnou podmínkou je i správné načasování celého procesu zapojení veřejnosti. Jedině tím může být docíleno plnohodnotné spolupráce a zároveň se předejde situaci, kdy by vinou pozdního zapojení mohl být celý tento proces považován za pouze formální.

V neposlední řadě je nutno jasně vymezit, na které prvky a části procesu plánování v oblasti vod se účast veřejnosti vztahuje, kde je prostor pro náměty a připomínky veřejnosti a zároveň i stanovit míru vlivu veřejnosti na konečné rozhodnutí. Pokud by nedošlo k tomuto vymezení, může mít veřejnost na svou účast v procesu větší nároky, než jaké předpokládají úřady.

2. Výchozí situace

Plánování v oblasti vod je podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění, soustavná koncepční činnost, kterou zajišťuje stát a která implementuje požadavky:

- **Směrnice** evropského parlamentu a rady **2000/60/ES** ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky; tzv. **Rámcová směrnice** – na jejímž základě se pořizují plány povodí;
- **Směrnice** evropského parlamentu a rady **2007/60/ES** o vyhodnocování a zvládnutí povodňových rizik; tzv. **Povodňová směrnice** – na jejímž základě se pořizují plány pro zvládnutí povodňových rizik a související dokumentace.

Členské státy EU jsou v souladu s požadavky Rámcové směrnice (Článek 14) a Povodňové směrnice (Článek 9 a 10) povinny podpořit aktivní zapojení všech zúčastněných stran při vypracování, přezkoumání a aktualizaci plánů povodí a plánů pro zvládnutí povodňových rizik.

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v platném znění, rovněž určuje, že národní plány povodí vydává Ministerstvo zemědělství jako opatření obecné povahy a plány pro zvládnutí povodňových rizik vydává Ministerstvo životního prostředí jako opatření obecné povahy. V souladu se zákonem 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, může k návrhu opatření obecné povahy kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky nebo na veřejném projednání ústní připomínky.

Zároveň je podle zákona 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění, nutno plány povodí a plány pro zvládnutí povodňových rizik posoudit z hlediska vlivů koncepcí na životní prostředí (proces SEA), které rovněž zahrnuje zapojení veřejnosti formou veřejného projednávání.

3. Cíle zapojení veřejnosti do procesu plánování v oblasti vod

- zvýšení povědomí veřejnosti o vodním hospodářství a environmentálních otázkách
- využití znalostí, zkušeností a iniciativ zainteresovaných stran ke zvýšení kvality plánů, opatření a správy povodí
- podpora veřejnosti k aktivnímu zapojení do procesu plánování v oblasti vod, což v důsledku může napomoci ke snížení negativních postojů veřejnosti, k efektivnějšímu zavádění plánů a k předcházení budoucím sporům a nedorozuměním
- podpora transparentního a otevřeného rozhodování

4. Formy zapojení veřejnosti do procesu plánování v oblasti vod

Bez ohledu na formu zapojení veřejnosti do procesu plánování je nutné dbát na dostatečný časový předstih při zahájení komunikace a na pravidelné vyzývání veřejnosti k předkládání stanovisek k jednotlivým zveřejněným podkladům. Dále je nutné ve všech stupních zapojení veřejnosti jasně definovat rozsah zapojení a míru vlivu veřejnosti. Samozřejmostí musí být zapojení zástupců všech zájmových skupin.

A. Informování

Informování je definováno pouze jako přístup k základním informacím a nevyžaduje aktivní šíření informací. Zveřejněním informací o plánování v oblasti vod se umožňuje široké veřejnosti seznámit se s podklady, dílčími výstupy a stavem zpracování pořizovaných plánů.

Způsob zajištění:

- zveřejněním vybraných informací a dokumentů v elektronické podobě na webových stránkách Ministerstva zemědělství, Ministerstva životního prostředí, státních podniků Povodí a krajských úřadů a jejich archivace.
- vydáváním informačních listů, posterů, brožur a dalších účelových publikací k procesu plánování v oblasti vod.
- publikováním článků v odborném a regionálním tisku, prezentací informací na odborných konferencích a seminářích pořádaných jinými subjekty.

B. Konzultace

Konzultace představují úroveň se zpětnou vazbou mezi pořizovateli plánů a uživateli vod i veřejností. Jsou jednoduchou formou přímé spoluúčasti veřejnosti na procesu plánování v oblasti vod, především formou

předávání písemných připomínek, doporučení, návrhů, názorů a informací. Ty následně slouží pořizovatelům plánů ke zlepšení úrovně plánovacích dokumentů. Pořizovatel plánu nemá formální povinnost přijmout názory občanů, připomínky však budou vypořádány a způsob vypořádání zveřejněn v samostatných zprávách.

Způsob zajištění:

- zodpovídáním dotazů vznesených zájemci ke všem informacím zveřejněným k problematice plánování v oblasti vod
- pořádáním cílených informačních seminářů s vodoprávními a obecními úřady, ORP, KÚ, významnými uživateli vod, NGO, zemědělci a dalšími vybranými cílovými skupinami
- vystavením povinně zveřejňovaných dokumentů a výstupů plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik a vyhodnocením došlých připomínek, podnětů a doporučení (viz dále bod 5)
- veřejným projednáváním návrhu plánů v rámci procesu posuzování vlivů koncepcí na životní prostředí (SEA)
- veřejným projednáváním návrhu národních plánů a plánů pro zvládání povodňových rizik v rámci procesu vydání plánů jako opatření obecné povahy

C. Aktivní zapojení veřejnosti

Aktivní zapojení veřejnosti do přípravy a realizace plánů je vyšší úroveň participace. Je používáno zejména pro zapojení odborné veřejnosti (nejvýznamnějších uživatelů vod) a nejvýznamnějších nevládních organizací. Zainteresované skupiny se aktivně zapojují do plánovacího procesu tím, že diskutují problémy a přispívají k jejich řešení. Proces připouští podíl na rozhodování.

Způsob zajištění:

- prostřednictvím Komise pro plánování v oblasti vod a jednotlivých Komisí pro plány dílčích povodí ustanovených při státních podnikách Povodí.
- v rámci přípravy programů opatření oslovením vybraných cílových skupin z řad uživatelů vody, správy CHKO a NP a dále obce a zemědělci v prioritních zájmových územích.

5. Hlavní termíny

5.1. Termíny vyplývající z legislativy

Dle § 25 odst. 1 písm. a), b), c) vodního zákona a § 16 a § 19 vyhlášky č. 24/2011 Sb., o plánech povodí a plánech pro zvládání povodňových rizik, se zpřístupňují výsledky přípravných prací **po dobu 6 měsíců** ode dne zveřejnění k písemným připomínkám uživatelů vody a veřejnosti na Ministerstvu zemědělství, Ministerstvu životního prostředí a na všech krajských úřadech a u všech správců povodí, jejichž územní působnosti se příslušná mezinárodní oblast povodí na území České republiky týká, a to v listinné podobě a v elektronické podobě na jejich internetových stránkách takto:

- nejpozději **4 roky** před začátkem období, kterého se budou plány pro zvládání povodňových rizik týkat, tj. do 22. 12. 2011 **Předběžné vyhodnocení povodňových rizik a vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem.**
- nejpozději **3 roky** před začátkem období, kterého se budou plány povodí týkat, tj. do 22. 12. 2012 - **Časový plán a program prací pro zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik;**
- nejpozději **2 roky** před začátkem období, kterého se budou plány povodí týkat, tj. do 22. 12. 2013 - **Analýzu všeobecných a vodohospodářských charakteristik povodí, zhodnocení dopadů lidské činnosti na stav povrchových a podzemních vod, mapy povodňového nebezpečí a mapy povodňových rizik, ekonomickou analýzu užívání vody, a na jejich základě zpracovaný**

předběžný přehled významných problémů nakládání s vodami zjištěných v povodí, včetně uvedení umělých vodních útvarů, určení silně ovlivněných vodních útvarů a jeho zdůvodnění a návrhů zvláštních cílů ochrany vod.

- nejpozději **1 rok** před začátkem období, kterého se budou plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik týkat, tj. do 22. 12. 2014 - **Návrhy plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik.**

Povinně zveřejňované informace jsou doplněny Oznámeními o jejich zveřejnění a termínu pro uplatnění připomínek.

5.2. Termíny vyplývající z Časového plánu a programu prací pro zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik

S ohledem na povinnosti specifikované v kapitole 5.1., požadavky vyplývající z mezinárodní spolupráce, průběh přípravných prací a časové požadavky na projednání plánů a jejich posouzení procesem SEA byly pro zveřejnění výsledků přípravných prací navrženy v **Časovém plánu a programu prací pro zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik** následující významné termíny z hlediska zapojení veřejnosti:

- **Předběžné vyhodnocení povodňových rizik a vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem** bylo zveřejněno od 22. 6. 2011 do 22. 12. 2011.
- **Časový plán a program prací pro zpracování plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik** byl zveřejněn od 2. 5. 2012 do 2. 11. 2012.
- **Analýza všeobecných a vodohospodářských charakteristik povodí, zhodnocení dopadů lidské činnosti na stav povrchových a podzemních vod, mapy povodňového nebezpečí a mapy povodňových rizik, ekonomickou analýzu užívání vody, a na jejich základě zpracovaný předběžný přehled významných problémů nakládání s vodami zjištěných v povodí, včetně uvedení umělých vodních útvarů, určení silně ovlivněných vodních útvarů a jeho zdůvodnění a návrhů zvláštních cílů ochrany vod** bude zveřejněna od 1. 7. 2013 do 31. 12. 2013.
- **Návrhy plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik** budou zveřejněny od 15. 12. 2014 do 14. 6. 2015.
- **Zaslání návrhu opatření obecné povahy k plánům na dotčené orgány k připomínkám, zpracování stanoviska a vyjádření od dotčených orgánů a zveřejnění návrhu opatření obecné povahy k připomínkám veřejnosti** bude probíhat od 1. 11. 2014 do 14. 6. 2015
- **Projednání a vydání stanoviska SEA** bude probíhat od 31. 7. 2015 do 30. 10. 2015

Kromě povinně zveřejňovaných informací je doporučeno zveřejňovat i ostatní vhodné dílčí výstupy z přípravy plánů povodí, které by zvýšili veřejnou informovanost (ať už listinnou, elektronickou či osobní cestou).

6. Závěr

Cílem spolupráce a komunikace s veřejností je zajištění zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů, např. zajištění rovnocenného postavení všech partnerů a uznání přínosu každého, respekt k názorům veřejnosti, neziskovým nevládním organizacím, jako zdroji dodatečného myšlenkového a odborného potenciálu, zaručení otevřenosti procesu plánování v oblasti vod a vstřícnost k potřebám a možnostem účastníků procesu. Hlavním účelem účasti veřejnosti je pak předpoklad, že rozhodovací proces bude rozumně založen na sdílených znalostech, zkušenostech a vědeckých důkazech a ovlivněn názory a zkušenostmi těch, kterých se plány týkají. Výsledkem procesu pak budou funkční a laickou i odbornou veřejností uznané plány povodí a plány pro zvládání povodňových rizik, bez zásadních konfliktů a průtahů v jejich projednávání, které napomohou ke zlepšení kvality vod, jejich ekologického potenciálu, snížení povodňového rizika i optimálního vodního režimu krajiny.